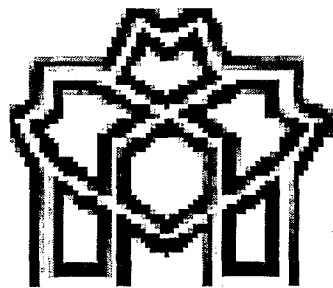

2007

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده ادبیات فارسی و زبان های خارجی

گروه زبان شناسی و آموزش زبان فارسی به غیر فارسی زبانان

پایان نامه جهت اخذ مدرک کارشناسی ارشد

عنوان:

بررسی ویژگی های گفتمانی بیماران آلزایمر فارسی زبان

استاد راهنما

دکتر شهلا رقیب دوست

استاد مشاور

دکتر محمد دبیر مقدم

پژوهشگر

ارغوان گلباز

تابستان ۱۳۸۶

۱۳۸۷ / ۳ / ۷

۹۵۴۷۴

بنام هستی بخش جهانیان

بنی آدم اعضای یکدیگرند
چو عضوی بدرد آورد روزگار
که در آفرینش ز یک گوهرند
دگر عضوها را نماند قرار
تو کز محنت دیگران بی غمی
نشاید که نامت نهند آدمی

این پایان نامه را به خانواده بیماران آلزایمر تقدیم می کنم که زندگی خود را وقف حمایت و نگهداری از این بیماران می نمایند.

امید دارم این تحقیق، راهگشای حل برخی مجهولات و رمزگشای برخی مشکلات گفتمانی بیماران آلزایمر باشد.

تهیه این پایان نامه ممکن نبود مگر با همکاری و تشویق تعداد زیادی از دوستان و افراد خانواده که در اینجا خود را موظف به تشکر و مدیون آنها می دانم.

من از همه کسانی که به من یاری دادند تا این کار را شروع و به نهایت برسانم سپاسگزارم. اما در این میان تشکر صمیمانه خود را به آزمودنی های خود تقدیم می دارم، زیرا بدون همکاری آنان و خانواده هایشان انجام این تحقیق میسر نبود. صبر و تمایل آنان در پاسخ به سوالات بی پایان من، مشوق اصلی من در این شد تا نه تنها این کار را با عشق مضاعف به یاری چنین بیمارانی شروع و به اتمام برسانم، بلکه شور ادامه این راه را نیز در من زنده کرد.

در اینجا تلاشهای خالصانه استاد ارجمندم، سرکار خانم دکتر شهلا رقیب دوست را ارج می نهم که با سعه صدر، واژه به واژه این پایان نامه را از نظر گذراندند و به قلم توانای خود ویراستند.

از زحمات جناب آقای دکتر دبیرمقدم، به عنوان مشاورین پایان نامه، صمیمانه قدردانی می نمایم. کمک ها و مشاوره های دقیق جناب آقای دکتر سیدیان (از متخصصین محترم انجمن آلزایمر) را ارج می نهم. سپاسگزار راهنمایی های جناب آقای دکتر نجل رحیم هستم.

از سرکار خانم صالحی، مدیر محترم انجمن آلزایمر ایران و پرسنل زحمتکش انجمن، خصوصاً خانمها منفرد و اسعدی که مرا در پیشبرد کارهایم خالصانه یاری کردند، سپاسگزارم و مهربانیشان را پاس می دارم. از سالمندان عزیز شرکت کننده در طرح حساس انجمن آلزایمر ایران که وقت خود را جهت انجام آزمون های گروه طبیعی پژوهش در اختیار من گذاردند، سپاسگزارم.

از جناب آقای مرتضوی و همسر محترمشان به دلیل یاری من در انجام آزمون ها ممنونم. از دوست عزیزم سرکار خانم آرزو آدی بیگ برای کمک های صمیمانه اش ممنونم. برای او آرزوی بهترین ها را دارم.

و بالاخره:

زحمات بی دریغ پدر و مادرم را می ستایم و حمایت و حضور بی ادعای همسرم را ارج می نهم.

فرم گردآوری اطلاعات پایان نامه ها
کتابخانه مرکزی دانشگاه علامه طباطبائی

عنوان: بررسی ویژگی های گفتمانی بیماران آلزایمر فارسی زبان
نویسنده / محقق: ارغوان گلپاز
استاد راهنما: دکتر شهلا رقیب دوست استاد مشاور: دکتر محمد دبیرمقدم استاد داور: دکتر مجتبی منشی زاده
کتابنامه: دارد واژه نامه: دارد
نوع پایان نامه: کاربردی
مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد سال تحصیلی: ۱۳۸۵ - ۱۳۸۶
محل تحصیل: تهران نام دانشگاه: علامه طباطبائی نام دانشکده: دانشکده ادبیات فارسی و زبان های خارجی
تعداد صفحات: ۱۷۵ گروه آموزشی: زبان شناسی و آموزش زبان فارسی به غیرفارسی زبانان
کلید واژه ها به زبان فارسی: بیماری آلزایمر، تحلیل گفتمان، انسجام، ابزارهای انسجامی، پیوستگی موضعی و پیوستگی فراگیر، گفتار آزاد، شرح داستان از روی تصاویر متوالی، توصیف داستان دزدی کلوچه، بازگویی داستان به صورت پاراگراف به پاراگراف و بازگویی داستان به صورت کلی.
کلید واژه ها به زبان انگلیسی: Alzheimer's disease, discourse analysis, cohesion, cohesive ties, local coherence, global coherence, spontaneous speech, two tasks of story retelling , two tasks of picture description.

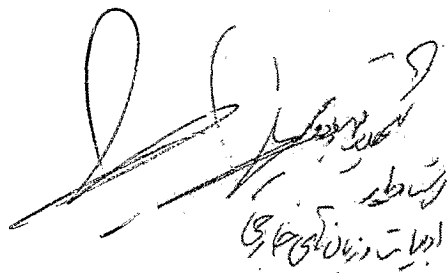
صحت اطلاعات مندرج در این فرم بر اساس محتوای پایان نامه و ضوابط مندرج در فرم را گواهی می نمایم.

رئیس کتابخانه:

نام استاد راهنما:

سمت علمی:

نام دانشکده:

 استاد راهنما
 دکتر شهلا رقیب دوست
 ابواب زبان خارجی

فهرست

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده
	فصل اول: کلیات بررسی
۲	۱-۱ مقدمه
۳	۲-۱ اهمیت موضوع مورد مطالعه
۴	۳-۱ اهداف تحقیق
۴	هدف کلی
۵	اهداف توصیفی
۵	اهداف تحلیلی
۶	۴-۱ پرسش های پژوهش
۶	۵-۱ فرضیه های پژوهش
۶	۶-۱ تعریف اصطلاحات
۷	۷-۱ ساختار رساله
	فصل دوم: چارچوب نظری و مطالعات پیشین
۱۰	۱-۲ مقدمه
۱۱	۲-۲ گفتمان
۱۲	۱-۲-۲ پردازش شناختی گفتمان روایی
۱۵	۲-۲-۲ جنبه هایی از گفتمان مکالمه ای
۱۶	۳-۲ تحلیل گفتمان
۲۰	۱-۳-۲ واحد تحلیل گفتمان
۲۰	۴-۲ نگاهی به مطالعات عصب شناسی زبان
۲۳	۱-۴-۲ نیمکره راست و پردازش زبان
۲۶	۵-۲ دمانس: انواع و علل بروز
۲۷	۱-۵-۲ تاریخچه ای در مورد بیماری آلزایمر
۲۸	۲-۵-۲ علائم عصبی- آسیب شناختی بیماری آلزایمر

۲۹	-----	۳-۵-۲ علت شناسی بیماری آلزایمر
۳۰	-----	۴-۵-۲ علائم عمومی بیماری آلزایمر
۳۱	-----	۵-۵-۲ ویژگی های کلی مراحل مختلف بیماری آلزایمر
۳۱	-----	۶-۵-۲ اختلالات زبانی و غیرزبانی ناشی از بیماری آلزایمر
۳۲	-----	۱-۶-۵-۲ اختلالات زبانی بیماری آلزایمر
۳۲	-----	۱-۱-۶-۵-۲ اختلالات درک زبانی
۳۲	-----	۱-۱-۱-۶-۵-۲ اختلالات درک شنیداری
۳۲	-----	۲-۱-۱-۶-۵-۲ اختلالات درک خواننداری
۳۲	-----	۲-۱-۶-۵-۲ اختلالات تولید زبانی
۳۲	-----	۱-۲-۱-۶-۵-۲ اختلالات تولید شفاهی
۳۲	-----	۲-۲-۱-۶-۵-۲ اختلالات آوایی و نحوی
۳۳	-----	۳-۲-۱-۶-۵-۲ اختلالات معناشناسی
۳۳	-----	۴-۲-۱-۶-۵-۲ اختلالات واژگانی- معنایی
۳۴	-----	۵-۲-۱-۶-۵-۲ اختلالات نوشتاری
۳۴	-----	۳-۱-۶-۵-۲ اختلالات کاربردشناختی
۳۶	-----	۲-۶-۵-۲ اختلالات غیرزبانی ناشی از بیماری آلزایمر
۳۷	-----	۱-۲-۶-۵-۲ مشکلات دیداری- ادراکی
۳۷	-----	۲-۲-۶-۵-۲ اختلالات حافظه
۳۸	-----	۷-۵-۲ مراحل مختلف زبانی بیماری آلزایمر
۴۰	-----	۶-۲ جمع بندی علائم مختلف بیماری آلزایمر
۴۵	-----	۷-۲ مطالعات پیشین
۴۵	-----	۱-۷-۲ اختلالات غیرزبانی
۵۲	-----	۲-۷-۲ اختلالات زبانی
۵۲	-----	۱-۲-۷-۲ اختلالات ادراکی
۵۴	-----	۲-۲-۷-۲ اختلالات تولیدی
۵۷	-----	۳-۷-۲ اختلالات گفتمانی
		فصل سوم: روش بررسی پژوهش
۶۸	-----	۱-۳ مقدمه

۶۸	۲-۳ متغیرهای پژوهش
۶۸	۱-۲-۳ متغیرهای مستقل
۷۰	۲-۲-۳ متغیرهای وابسته
۷۰	۱-۲-۲-۳ پاسخ های درست
۷۱	۲-۲-۲-۳ نمره آزمون "بررسی کوتاه توانایی های شناختی (ام.ام.اس.ای)"
۷۱	۳-۲-۲-۳ نمره آزمون "گفتار آزاد"
۷۱	۴-۲-۲-۳ نمره آزمون "توصیف داستان از روی تصاویر متوالی"
۷۱	۵-۲-۲-۳ نمره آزمون "توصیف تصویر دزدی کلوچه"
۷۱	۶-۲-۲-۳ نمره آزمون "بازگویی داستان به صورت پاراگراف به پاراگراف"
۷۱	۷-۲-۲-۳ نمره آزمون "بازگویی داستان به صورت کلی"
۷۲	۳-۳ نوع مطالعه
۷۲	۴-۳ جمعیت مورد مطالعه
۷۵	۵-۳ روش نمونه گیری
۷۶	۶-۳ زمان و مکان اجرای پژوهش
۷۶	۷-۳ روش جمع آوری داده ها
۷۷	۸-۳ ابزار گردآوری اطلاعات
۷۷	۱-۸-۳ تدوین و تنظیم آزمون ها
۷۷	۱-۱-۸-۳ آزمون "بررسی کوتاه توانایی های شناختی"
۷۷	۲-۱-۸-۳ آزمون "گفتار آزاد"
۷۷	۳-۱-۸-۳ آزمون "توصیف داستان از روی تصاویر متوالی"
۷۸	۴-۱-۸-۳ آزمون "توصیف تصویر دزدی کلوچه"
۷۸	۵-۱-۸-۳ آزمون "بازگویی داستان به صورت پاراگراف به پاراگراف"
۷۸	۶-۱-۸-۳ آزمون "بازگویی داستان به صورت کلی"
۷۹	۹-۳ روش اجرای آزمون ها
۷۹	۱-۹-۳ آزمون "بررسی کوتاه توانایی های شناختی"
۷۹	۲-۹-۳ آزمون "گفتار آزاد"
۸۰	۳-۹-۳ آزمون "توصیف داستان از روی تصاویر متوالی"
۸۰	۴-۹-۳ آزمون "توصیف تصویر دزدی کلوچه"
۸۰	۵-۹-۳ آزمون "بازگویی داستان به صورت پاراگراف به پاراگراف"

- ۸۱ ----- ۶-۹-۳ آزمون " بازگویی داستان به صورت کلی "
- ۸۱ ----- ۱۰-۳ روش تجزیه و تحلیل داده ها
- ۸۱ ----- ۱۱-۳ مشکلات و محدودیت های پژوهش

فصل چهارم: تحلیل داده ها

- ۸۴ ----- ۱-۴ مقدمه
- ۸۴ ----- ۲-۴ آمار توصیفی
- ۸۴ ----- ۱-۲-۴ بررسی عملکرد بیماران آلزایمر و گروه کنترل طبیعی در آزمون های پژوهش
- ۸۵ ----- ۱-۱-۲-۴ عملکرد بیماران آلزایمر در آزمون " بررسی کوتاه توانایی های شناختی "
- ۸۶ ----- ۲-۱-۲-۴ عملکرد بیماران و گروه کنترل طبیعی در آزمون " گفتار آزاد "
- ۸۹ ----- ۳-۱-۲-۴ عملکرد بیماران آلزایمر و گروه کنترل طبیعی در آزمون " توصیف داستان از روی تصاویر متوالی "
- ۹۲ ----- ۴-۱-۲-۴ عملکرد بیماران آلزایمر و گروه کنترل طبیعی در آزمون " توصیف تصویر ----- دزدی کلوجه "
- ۹۴ ----- ۵-۱-۲-۴ بررسی عملکرد بیماران آلزایمر در آزمون " بازگویی داستان به صورت ----- پاراگراف به پاراگراف "
- ۹۷ ----- ۶-۱-۲-۴ بررسی عملکرد بیماران آلزایمر و گروه کنترل طبیعی در آزمون " بازگویی ----- داستان به صورت کلی "
- ۱۰۰ ----- ۳-۴ آمار تحلیلی
- ۱۰۰ ----- ۱-۳-۴ مقایسه عملکرد کلی هر یک از بیماران در آزمون های این پژوهش با عملکرد ----- آنان در آزمون " بررسی کوتاه توانایی های شناختی "
- ۱۰۲ ----- ۲-۳-۴ مقایسه عملکرد بیماران آلزایمر و گروه کنترل طبیعی در آزمون های اصلی ----- پژوهش
- ۱۰۵ ----- ۳-۳-۴ مقایسه ویژگی های گفتمانی بیماران آلزایمر و افراد طبیعی در آزمون های اصلی ----- پژوهش
- ۱۰۶ ----- ۱-۳-۳-۴ مقایسه ویژگی های گفتمانی دو گروه بیمار و طبیعی در آزمون " گفتار آزاد "
- ۱۰۸ ----- ۲-۳-۳-۴ مقایسه ویژگی های گفتمانی دو گروه بیمار و طبیعی در آزمون " توصیف ----- داستان از روی تصاویر متوالی "
- ۱۰۸ ----- ۳-۳-۳-۴ مقایسه ویژگی های گفتمانی دو گروه بیمار و طبیعی در آزمون " توصیف -----

تصویر دزدی کلوچه"

- ۱۰۹ ۴-۳-۴ مقایسه ویژگی های گفتمانی دو گروه بیمار و طبیعی در آزمون " بازگویی" ---
داستان به صورت پاراگراف به پاراگراف"
۱۱۰ ۴-۳-۵ مقایسه ویژگی های گفتمانی دو گروه بیمار و طبیعی در آزمون " بازگویی" ---
داستان به صورت کلی"
۱۱۱ ۴-۴ نتیجه-----

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

- ۱۱۳ ۵-۱ مقدمه-----
۱۱۳ ۵-۲ تفسیر و مقایسه نتایج حاصل از آزمون ها در دو گروه بیمار و طبیعی-----
۱۱۳ ۵-۲-۱ عملکرد بیماران آلزایمر در آزمون " بررسی کوتاه توانایی های شناختی"-----
۱۱۳ ۵-۲-۲ آزمون " گفتار آزاد"-----
۱۱۴ ۵-۲-۳ آزمون " توصیف داستان از روی تصاویر متوالی"-----
۱۱۵ ۵-۲-۴ آزمون " توصیف تصویر دزدی کلوچه"-----
۱۱۶ ۵-۲-۵ آزمون " بازگویی داستان به صورت پاراگراف به پاراگراف"-----
۱۱۷ ۵-۲-۶ آزمون " بازگویی داستان به صورت کلی"-----
۱۱۸ ۵-۳ نتیجه گیری کلی-----
۱۲۱ ۵-۴ پیشنهادات-----

کتابنامه

- ۱۲۴ کتابنامه انگلیسی-----
۱۳۰ کتابنامه فارسی-----
۱۳۲ کتابنامه اینترنتی-----

واژه نامه

- ۱۳۴ انگلیسی به فارسی-----
۱۴۰ فارسی به انگلیسی-----

پیوست ها

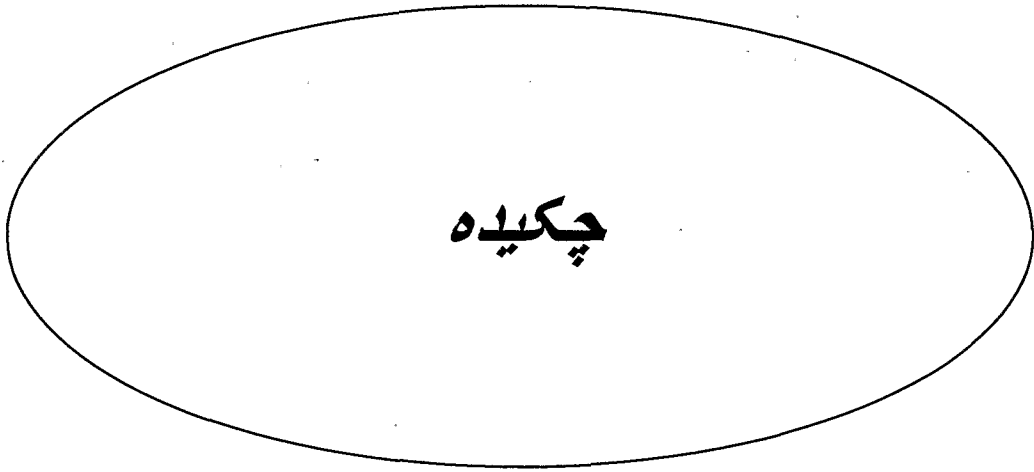
- ۱۴۷ پیوست شماره ۱- سوالات آزمون " بررسی کوتاه توانایی های شناختی "-----
- ۱۴۸ پیوست شماره ۲- نمونه سوالات آزمون " گفتار آزاد "-----
- ۱۴۹ پیوست شماره ۳- تصاویر آزمون " توصیف داستان از روی تصاویر متوالی "-----
- ۱۵۰ پیوست شماره ۴- تصویر آزمون " توصیف تصویر دزدی کلوچه "-----
- ۱۵۱ پیوست شماره ۵- داستان آزمون های " بازگویی داستان به دو صورت "-----
- ۱۵۲ پیوست شماره ۶- مصاحبه با بیماران-----
- ۱۷۳ پیوست شماره ۷- مصاحبه با آزمون شونده طبیعی-----

فهرست جدول ها

صفحه	عنوان
۴۱	جدول (۱-۲): علائم مرحله اولیه بیماری آلزایمر-----
۴۲	جدول (۲-۲): علائم مرحله میانی بیماری آلزایمر-----
۴۴	جدول (۳-۲): علائم مرحله پیشرفته بیماری-----
۶۶	جدول (۴-۲): نحوه پیشرفت نشانگان بیماری آلزایمر-----
۶۹	جدول (۱-۳): توزیع فراوانی جنسیت کلیه افراد به تفکیک دو گروه مورد مطالعه-----
۶۹	جدول (۲-۳): توزیع فراوانی دامنه سنی کلیه افراد به تفکیک دو گروه مورد مطالعه-----
۷۰	جدول (۳-۳): توزیع دامنه تحصیلات کلیه افراد به تفکیک دو گروه مورد مطالعه-----
۷۰	جدول (۴-۳): توزیع فراوانی نمونه ها بر حسب تک یا دوزبانگی در دو گروه مورد مطالعه-----
۷۵	جدول (۵-۳): اطلاعات پیش زمینه ای کلی در مورد بیماران آلزایمر-----
۸۶	جدول (۱-۴): نمرات بیماران در آزمون بررسی کوتاه توانایی های شناختی (ام.ام.اس.ای.)
۸۷	جدول (۲-۴): میانگین و ریزنمرات آزمودنی ها در آزمون گفتار آزاد-----
۹۰	جدول (۳-۴): میانگین و ریزنمرات آزمودنی ها در آزمون "توصیف داستان از روی تصاویر متوالی"
۹۲	جدول (۴-۴): میانگین و ریزنمرات آزمودنی ها در آزمون "توصیف تصویر دزدی کلوچه"
۹۵	جدول (۵-۴): میانگین و ریزنمرات آزمودنی ها در آزمون "بازگویی داستان به صورت پاراگراف به پاراگراف"
۹۷	جدول (۶-۴): میانگین و ریزنمرات آزمودنی ها در آزمون "بازگویی داستان به صورت کلی"
۱۰۳	جدول (۷-۴): نتایج حاصل از عملکرد دو گروه بیمار و طبیعی در آزمون های پژوهش-----
۱۰۶	جدول (۸-۴): مقایسه میانگین نمرات دو گروه بیمار و طبیعی در ویژگی های گفتمانی-----
	آزمون های اصلی پژوهش

فهرست نمودار ها

صفحه	عنوان
۸۹	نمودار (۱): جمع نمرات بیماران در "آزمون گفتار آزاد"-----
۹۱	نمودار (۲): جمع نمرات بیماران در آزمون توصیف داستان از روی تصاویر متوالی"-----
۹۴	نمودار (۳): جمع نمرات هر یک از بیماران در آزمون "توصیف تصویر دزدی کلوچه"-----
۹۶	نمودار (۴): جمع نمرات بیماران در آزمون "بازگویی داستان به صورت پاراگراف به----- پاراگراف"
۹۸	نمودار (۵): جمع نمرات بیماران در آزمون "بازگویی داستان به صورت کلی"-----
۹۹	نمودار (۶): نمرات بیماران در دو آزمون "بازگویی داستان به صورت پاراگراف به----- پاراگراف و کلی"
۱۰۰	نمودار (۷): عملکرد کلی بیماران در آزمون های اصلی پژوهش-----
۱۰۲	نمودار (۸): مقایسه ارتباط نمرات هر یک از بیماران در آزمون های اصلی و ام.ام.اس.ای
۱۰۵	نمودار (۹): مقایسه میانگین نمرات دو گروه بیمار و طبیعی در آزمون های اصلی این----- پژوهش
۱۰۷	نمودار (۱۰): مقایسه عملکرد دو گروه بیمار و طبیعی از نظر ویژگی های گفتمانی در----- آزمون "گفتار آزاد"
۱۰۸	نمودار (۱۱): مقایسه عملکرد دو گروه بیمار و طبیعی از نظر ویژگی های گفتمانی در----- آزمون "توصیف داستان از روی تصاویر متوالی"
۱۰۹	نمودار (۱۲): مقایسه عملکرد دو گروه بیمار و طبیعی از نظر ویژگی های گفتمانی در----- آزمون "توصیف تصویر دزدی کلوچه"
۱۱۰	نمودار (۱۳): مقایسه عملکرد دو گروه بیمار و طبیعی از نظر ویژگی های گفتمانی در----- آزمون "بازگویی داستان به صورت پاراگراف به پاراگراف"
۱۱۱	نمودار (۱۴): مقایسه عملکرد دو گروه بیمار و طبیعی از نظر ویژگی های گفتمانی در----- آزمون "بازگویی داستان به صورت کلی"

چکیده

چکیده

الف: موضوع و طرح مسئله (اهمیت موضوع و هدف):

چگونگی عملکرد های زبانی و به ویژه توانایی پردازش و تحلیل بافت کلامی بیماران زوال مغز مانند بیماران آلزایمر در زبان های مختلف یکی از بحث انگیزترین موضوعاتی است که در سال های اخیر نظر پژوهشگران بسیاری را در حوزه علم عصب شناسی زبان به خود جلب کرده است. با وجود گستردگی منابع، هنوز پرسش های بسیاری چه از نظر نحوه و نوع بروز آسیب های زبانی و چه از نظر پیدایش آنها بی پاسخ مانده است. بدون تردید انجام پژوهش های جدید، به ویژه در زبان هایی مانند زبان فارسی می تواند گام ارزشمندی برای رسیدن به پاسخ های روشن علمی به شمار آید. همچنین با اجرای این نوع تحقیقات که بر پایه نظریه ها و تحلیل های زبانشناختی به بررسی عملکردهای زبانی در گروه های طبیعی و غیرطبیعی می پردازند، می توان شیوه علمی نوینی را در تبیین نارسایی های زبانی و شناختی ارائه نمود. برای نیل به این مقصود، پژوهش حاضر با هدف تحلیل گفتمان بیماران آلزایمر فارسی زبان و با توجه به جنبه های مختلف زبانی انجام شده است.

ب: مبانی نظری شامل مرور مختصری از منابع، چارچوب نظری و پرسش ها و فرضیه ها:

در دهه های اخیر توجه پژوهشگران بسیاری در حوزه علم عصب شناسی زبان، به چگونگی عملکرد های زبانی و به ویژه توانایی پردازش و تحلیل بافت کلامی بیماران زوال مغز مانند بیماران آلزایمر جلب شده است. (برای نمونه به کمپلر، ۱۹۸۴؛ آلمور، کمپلر، تیلور، اندرسون و مک دونالد، ۱۹۹۸؛ کاراملی، منصور و نیتزینی، ۲۰۰۰؛ کروت، هوجز، خورب و پترسون، ۲۰۰۰؛ لوزاتی، لایاکونا و آگاتزی، ۲۰۰۱؛ ولاند، لوینسکی و هیگینبوتهام، ۲۰۰۲؛ دیاز، سیلور، چونگ و کوسلانسکی، ۲۰۰۴ اشاره می کنیم). این بیماران در سیر پیشرونده بیماری اشکال متفاوت و فزاینده ای از اختلالات زبانی

را نشان می دهند که در این میان ناتوانی در ادراک و تحلیل بافت کلام در مراحل میانی و پیشرفته بیماری به طور خاص مشهود است.

پرسش های پژوهش

- آیا در کاربرد انواع ابزارهای انسجامی در گفتمان بیماران آلزایمر اختلال دیده می شود؟
- آیا گفتمان بیماران آلزایمر دارای پیوستگی است؟

فرضیه های پژوهش

- در کاربرد انواع ابزارهای انسجامی در گفتمان بیماران آلزایمر اختلال دیده می شود.
- گفتمان بیماران آلزایمر دارای پیوستگی نمی باشد.

پ: روش تحقیق شامل تعریف مفاهیم، روش تحقیق، جامعه مورد تحقیق، نمونه گیری و روش های نمونه گیری، ابزار اندازه گیری، نحوه اجرای آن، شیوه گردآوری و تجزیه و تحلیل داده ها:
تعریف مفاهیم:

بیماری آلزایمر: یک نوع بیماری پیشرونده مغزی و یکی از شایع ترین انواع دمانس است که موجب اختلال در حافظه، یادگیری، استدلال و فعالیت های روزانه می شود.

تحلیل گفتمان: عبارت "تحلیل گفتمان" یا "discourse analysis" را نخستین بار زلیگ هریس در سال ۱۹۵۲ در مقاله ای بکار برده است. تحلیل گفتمان به عنوان یک موضوع میان رشته ای در دهه ۶۰ و ۷۰ میلادی در رشته های علوم انسانی و اجتماعی و رشته های جدیدی مانند روانشناسی و کاربردشناسی زبان مطرح گردید. این موضوع به مطالعه کاربرد زبان فراتر از سطح جمله و به عبارت دیگر کاربردهای طبیعی زبان در بافت های اجتماعی توجه دارد.

انسجام: عبارت است از ارتباطات واژگانی و دستوری در درون و بین جملات یک متن.

ابزارهای انسجامی: ابزارها و پیوندهایی که موجب متنیت می شوند. یعنی متن را می سازند. این ابزارها عبارتند از جایگزینی، حذف، ارجاع و انسجام واژگانی.

پیوستگی: در زبان شناسی، پیوستگی عاملی است که موجب معنادار شدن متن می شود. پیوستگی از طریق پیش فرض ها، دانش زمینه ای ذهن مخاطب و غیره در متن ایجاد می گردد.

جامعه مورد تحقیق:

جامعه مورد تحقیق شامل ۵ بیمار مبتلا به دمانس از نوع آلزایمر و ۱۰ فرد کنترل طبیعی می باشند. این بیماران در مرحله میانی بیماری قرار دارند و از نظر سن، تحصیلات و تک/دو زبانگی با گروه کنترل طبیعی همسان شده و هیچگونه سابقه مصرف الکل و یا ابتلا به بیماری دیگری ندارند. به منظور تعیین مرحله بیماری، ابتدا آزمون ام.اس.ای بر روی بیماران به اجرا درآمد.

روش نمونه گیری:

روش نمونه گیری در این مطالعه به صورت انتخابی بود و بیماران از میان اعضای انجمن آلزایمر ایران انتخاب شدند. ابتدا برای انتخاب بیماران حدود ۲۰۰ پرونده پزشکی مورد بررسی قرار گرفت و افراد واجد شرایط (به لحاظ سن، تحصیلات و تک/دو زبانگی) انتخاب شدند. اما به دلیل برخی محدودیت ها و مشکلات، مصاحبه به صورت مراجعه حضوری به انجمن در روزهای ویزیت و روزهای مراقبت از بیماران در انجمن آلزایمر و در منزل بیماران، صورت گرفت. ابتدا اطلاعات فردی و سابقه پزشکی افراد، توسط پژوهشگر ثبت گردید. در این مرحله افرادی که از نظر سن و یا از لحاظ تکلمی و یا روانی در شرایط مورد نظر نبودند، حذف شدند. سپس برای تشخیص مرحله بیماری و تشخیص قابلیت ارزیابی عملکرد زبانی افراد، آزمون "ام.اس.ای" برگزار شد. بیمارانی که نمره کمتر از ۸ بدست آوردند از آزمون حذف شدند.

ابزار اندازه گیری:

ابزارهای اصلی این پژوهش شامل پنج آزمون اصلی "گفتار آزاد"، آزمون "توصیف داستان از روی تصاویر متوالی"، آزمون "توصیف تصویر دزدی کلوچه" و آزمون "بازگویی داستان به دو صورت پاراگراف به پاراگراف و کلی" می باشند. در آزمون گفتار آزاد محرک ها شامل ۸ پرسش هستند که درباره اطلاعات فردی و خانوادگی از آزمون شوندگان پرسیده شد و آزمودنی ها می بایست در چارچوب همان سوالات به آنها پاسخ می دادند. محرک های آزمون شرح داستان، چهار تصویر متوالی و مرتبط هستند که آزمون شوندگی می بایست داستانی را با توجه به آنها نقل می کرد. در آزمون توصیف تصویر "دزدی کلوچه"، محرک تصویری است که وقایعی را در یک آشپزخانه نشان می دهد و فرد آزمون شوندگی می بایست این اتفاقات را شرح دهد. در دو آزمون آخر نیز محرک، داستانی در چهار پاراگراف است که نخست به صورت پاراگراف به پاراگراف و بار دوم به صورت کلی برای آزمودنی خوانده می شود و او می بایست آنچه را که از داستان به خاطر سپرده، بازگو نماید.

نحوه اجرا:

پس از تنظیم آزمون ها، دو جلسه برای انجام آزمون ها در مورد هر بیمار اختصاص داده شد. پژوهشگر با کسب اجازه از فرد و یا خانواده وی، نحوه انجام آزمون ها را برای یک یک آزمودنی ها شرح داد که البته این کار برای افراد طبیعی با صرف زمان کمتر صورت گرفت. سپس آزمون "بررسی کوتاه توانایی های شناختی" به منظور تعیین مرحله بیماری، روی بیماران اجرا شد و بعد آزمون "گفتار آزاد" به عمل آمد. پس از آن آزمون های "توصیف داستان از روی تصاویر متوالی"، آزمون "توصیف تصویر دزدی کلوچه" و آزمون "بازگویی داستان به دو صورت پاراگراف به پاراگراف و کلی" به اجرا در آمد. در تمامی مراحل، ابتدا پژوهشگر مبادرت به توضیح روال انجام

کار به آزمون شوندگان می نمود.

شیوه گردآوری و روش تجزیه و تحلیل داده ها:

شیوه گردآوری داده ها در این پژوهش شامل ضبط و ثبت شرح حال و مشخصات بالینی بیماران از طریق مصاحبه و بررسی پرونده پزشکی آنان، برگزاری آزمون بررسی کوتاه توانایی های شناختی " به روی بیماران، ارائه نمونه های "گفتار آزاد"، آزمون "توصیف داستان از روی تصاویر متوالی"، آزمون "توصیف تصویر دزدی کلوچه"، آزمون "بازگویی داستان به دو صورت پاراگراف به پاراگراف و کلی" به روی هر دو گروه بیمار و طبیعی می باشد. پژوهشگر داده های همه آزمون ها را پس از ضبط، کلمه به کلمه پیاده سازی نموده است.

روش تجزیه و تحلیل در این پژوهش از نوع توصیفی - تحلیلی و مقایسه ای است. این آزمون ها نخست روی گروه کنترل طبیعی انجام شد تا از روایی و پایایی آنها اطمینان حاصل گردد و پس از آن روی بیماران به اجرا درآمد.

ت: یافته های تحقیق:

یافته های این پژوهش، نتایج تحقیقات پیشین را که نشان دهنده ضعف عملکرد بیماران مبتلا به آلزایمر در رعایت و به کار گیری عوامل سازنده متن، مانند انسجام و پیوستگی در گفتمان است، مورد تایید قرار می دهد. با این همه، بیماران در کاربرد پیوستگی فراگیر نسبت به سایر مشخصه ها اختلال بیشتری نشان دادند. همچنین در این پژوهش مشاهده شد که کاهش نمرات آزمون ام. ام. اس. ای. تاثیر مستقیمی بر روند نزولی نمرات بیماران در آزمون های اصلی پژوهش دارد. ضمناً در انجام آزمون ها، ضعف عملکردی بیماران در آزمون های ادراکی نسبت به آزمون های تولیدی اثبات شد.

ث: نتیجه گیری و پیشنهادات:

با در نظر گرفتن نتایج حاصل از این تحقیق و تفاوت بارز در میانگین نمرات گروه بیمار و طبیعی در

بکارگیری ابزارهای انسجامی در آزمون های پنج گانه، فرضیه اول این پژوهش در مورد اختلال در بکارگیری ابزارهای انسجامی در بیماران آلزایمر به اثبات می رسد. فرضیه دوم این تحقیق عدم وجود پیوستگی در گفتمان بیماران آلزایمر را مورد تاکید قرار می دهد. با مقایسه میانگین نمرات گروه طبیعی با میانگین نمرات گروه بیمار در رعایت پیوستگی موضعی و فراگیر به این نتیجه می رسیم که اختلاف فاحشی در عملکرد این دو گروه در کاربرد پیوستگی موضعی و فراگیر وجود دارد. می توان علت اختلالات زبانی این افراد را که شامل عدم انسجام و پیوستگی و کاهش تنوع بکارگیری ابزارهای انسجامی و پرت شدن از موضوع در گفتمان است ناشی از کاهش دسترسی به منابع شناختی دانست که از پیامدهای اختلال در حافظه و تقلیل ظرفیت آن می باشد. در این رابطه، نتایج آزمون ها به طور یکدست بر مشابهت های رفتاری و همانندی الگوها و نقایص زبانی آزمودنی های بیمار دلالت می کنند. نگاهی کلی به عملکرد بیماران در کلیه آزمون ها نشان می دهد که تولید زبانی تا حدی نسبت به ادراک زبانی آنها از وضعیت بهتری برخوردار بوده است.

پیشنهادات

متأسفانه در برخی زبان ها مانند فارسی هنوز جای خالی تحقیقات جدی که بر پایه اصول نظری جدید زبان شناسی در خصوص الگوی زبانی بیماران آلزایمر، صورت گرفته باشند، کاملاً مشهود است. تردیدی نیست که انجام چنین تحقیقاتی به دلیل بالا بردن سطح آگاهی از نوع و میزان اختلالات زبانی و شناختی این بیماران، از جهات مختلف می تواند اثرات ارزنده ای در سطح علمی و اجتماعی در بر داشته باشد. از این رو، پیشنهادات زیر برای انجام پژوهش های آتی ارائه می گردد:

۱. بررسی توانایی ها/ ناتوانایی های بیماران آلزایمر در دیگر جنبه های زبانی و شناختی.
۲. بررسی تنوع و میزان بکارگیری ابزارهای انسجامی در گفتمان بیماران آلزایمر.